

Прогулянка місцями бойової слави

Author: Yury - 5 January 2017 year

Вже минуло понад 70 років, як закінчилася II Світова, а «білих» плям у її історії на території Одеської області ще дуже й дуже багато. Не так давно повернули на батьківщину, в США, тіло американського льотчика Джона Мамфорда, збитого в червні 1944-го в небі над Болградським районом. Яке завдання мав містер Мамфорд у небі окупованої Одещини?

Кращий спосіб доторкнутися до історії минулої війни — прийти до Меморіалу героїчної оборони Одеси між 16-ю станцією Великого Фонтану й Чорноморкою (Люстдорф), де 2 роки тому шторм виніс на пляж німецьку протикорабельну міну.

...Червонозоряний бойовий літак, легендарна «Катюша», справжня субмарина (!), цілий корабель, який «зачищав» Одеську затоку від мін, бронепоезд і броне-трамвай «Застава-Фронт», на яких так люблять повзати діти, — все це абсолютно безоплатно чекає на своїх юних (як мінімум — душею) дослідників на Дачі Ковалевського (вона ж Меморіал героїчної оборони Одеси, або 411-а батарея). Мы в бушлатах с Черноморья шли, как черный вал, Черной хмарой после боя нас фашист назвал... Ці рядки про морських піхотинців (хмара «чорна» через колір бушлатів) написав російський поет вірменського походження Костянтин Симонов вже після свого славнозвісного «Жди меня».

У 1941-му Симонов був військор газети «Червона зірка» в обложеної Одесі, а в 1975-му — почесним гостем на відкритті одеського Меморіалу бойової 411-ї батареї, учасники якої обороняли місто й забезпечували стратегічний відхід військ в 1941 році. Чи потрібно було залишати Одесу, рятуючи від німців Крим? Чи потрібно було після війни перетворювати Одесу на місто таборів? Не тільки для німців та їх союзників. В Одесі було як мінімум 4 транзитних табори, де містилися американські (3 тисячі осіб), бельгійські (близько 5 тисяч чоловік) та англійські (4,5 тисячі) колишні військовополонені, яких звільнили з німецьких таборів на території Польщі. Але найбільше в Чорноморській Пальмірі пересиділо французів — за деякими оцінками, під 40 000 чоловік! Причому це була справжня «збірна солянка»: від військовополонених 1940 року й аж до вішистів та бійців есесівського «Шарлеманя». Усіх їх Сталін використав як заручників у політичній грі з Заходом, обмінявши потім на козаків, частину яких після прибуття до Одеси розстріляли просто в порту, а інших відправили до ГУЛАГу. Так, місто-герой Одеса було й містом-табором, і містом-пересильною тюрмою. Є дані, що багатьох із союзників, які під час перебування в одеських таборах для переміщених осіб не погоджувалися стати радянськими шпигунами, чекала та ж доля. До речі, найбільший із таких таборів для союзників — №186, — в якому тримали переважно американців з англійцями, розташовувався недалеко від 411-ї батареї, в дитячому санаторії в Люстдорфі (Чорноморка).

© UnexploredCity 2018. All rights reserved.